

Svenska Canada = Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (Year) 22

Lösnummer 5 Cents.

WINNIPEG, MAN., ONSDAGEN DEN 19 AUGUSTI 1914.

Nr 83

ALLA TIDERS STÖRSTA FÄLTSLAG VÄNTAS NU.

På blixturneen.

Några intryck från en resa genom Prairieprovinserna.

Prince Albert-Battleford, Sask., den 14 aug. 1914. När man företager en resa på tusentals mil borde man naturligtvis ha flera månader på sig för att kunna något djupare studera det land, man genomfår, något så när sätta sig in i förhållandena och smalta de skiftande intryck, som under en tusenmil resa erbjudas. Fjorton dagar är en mycket kort tid, som flyktar hastigt då man lär från plats till plats, när man överfall, dit man kommer, mötjes med största hjärtlighet och underlåtelse kungligt, och när ens ressmål är det angenäma. Intrycken kunna därför endast bli ett mycket flyktigt och i vissa fall helt otillräckligt. Men beaktningen af resan behöfver därför inte blifva ringa. Dessa erfarenheter ha de skandinaviska tidningsmännen som af Dominion-regeringen inbjudits på en resa genom västra-Canada, riket genom ett enda fyra dagar förlutit, sedan de lämnade Winnipeg. Under teknad, som var lycklig nog att få deltaga i denna färd, ha knappast hunnit samla och smalta allt som han under dessa dagar erfärit, och där för bejda denna tidnings läsare om ursäkt för de brister, som vilkläda detta brev. Men låt mig kasta mig i medias res. Måndagen den 10 juli anlände jag till Winnipeg i denna tidning, de skandinaviska tidningsmännen till Winnipeg, där deltagarna i denna excursion från denna stad förut hade sig med dem. I Winnipeg vidare man framlingarna staden, höj de på lunch och middag å Royal Alexandra samt anordnade en improviserad konsert för dem. Redan där uttryckte de sin synnerliga belåtenhet med den gåstrifvel, som den visades, och när täget kl. 11 på kvällen lämnade Union station, var det med de alla bästa förhoppningar, man säg den kommande resan. Innan jag går vidare, bör jag väl omnämna anledningen till denna resa. Dominion-regeringen har under de senaste åren allt mer kommit till den uppfattningen, att skandinaviska vikingatågningar äro som klypta och skurna till den icke lätta uppgift, som förslagsvis en man, hvilken tager upp homet med sig, som guld och två tomma händer. Regeringen har därför gjort allt, hvad i dess makt står för att draga skandinaverna till detta förfolade land både från gamla landet och Förenta Staterna. Det var anledning härför man kom på den tanken, att det nog icke skulle vara så oafvet att låta de skandinaviska pressmännen företaga en resa genom Canada för att med egna ögon skåda dess resurser och sedan i sina respektive publikationer förtälja, hvad de sett; ty att se, det är att tro. Och man var öfvertygad om att tron på Canadas framtid måste växa sig stark när man kom detta land in på lifvet. Genom Mr C. Rasmussens i Minneapolis förmiddag arrangerades så denna expedition i denna resa genom Canadas prairieprovinser, hvilka jag framför andra blifvit de jordbrukande skandinavernas hemvist. Inbjudningar sändes till alla skandinaviska tidningar i Förenta Staterna och Canada, samt några i de respektive hemlanden att deltaga i denna färd. Tyvärr kunde endast 36 tidningar sända representanter. Af dessa voro blott 10 svenskar. Storartade möttaganden arrangerades på alla platser, och regeringen sparat icke utgifter för att göra resan så angenäm som möjligt. Två speciella vagnar ställdes till färdmännens förfogande, och blev dessa värt hotell under resan. Af Manitoba fingo vi icke se mycket, ty när vi på tisdag morgon vaknade i våra kojplåsar voro vi nära gränsen till Saskatchewan. Den vida prairie mötte här ögat, endast delvis uppödad, och fingo vi sålunda redan nu intrycket af att Canada ännu har oändliga vidder, som stå öppna för den, som här vill slå sig ned och odla jorden. Det lönar sig afven att odla denna rik och fruktbar som den är. Detta intryck fick man åtminstone nu genom vår höjning af resan. Skredet synes förvånande god, då man tager i betraktande, att sommaren varit synnerligen torr. Snart voro vi emellertid inne i Saskatchewan, som så östligt intet skiljer sig från systemprovinser Manitobas. I talfreden tisdagen den 11 dennes anlände vi till Wadena, och hade vi då tillryggelagt 465 mil. Här mot-

Hela vägen i gränstrakterna, från Holland till Schweiz, Senaste Sverigepost pågå strider, mest skärmytslingar.

FRANSKA OCH BRITISKA TRUPPERNAS RÖRELSEHEMLIGHÅLLAS DELVIS.

Ryssland sänder stora truppmassor mot väster, samt förstör finska städer. - Britiska flottan utmanar den Tyska.

LORD KITCHENER EFTERLIKNA GUSTAF II ADOLF.

Under senaste veckan har krigets förlopp ägt rum efter väsentligen samma riktlinier som de för en vecka sedan angifna. Tyskarna ha allt fortfarande förlorat massor af folk i sina strider i Belgien, men hafva på samma gång lyckats tränga allt längre in i Belgien, där de nu äfven intagit i huvudstaden Brussel. Den belgiska statens ledande män hölla nästan på att falla samman i gråt i rådskammaren, när de beslöt, för Europas bästa, att Belgien måste tillåta tyskarna att gå in i Brussel, säger den belgiske krigskorrespondenten för London Daily Express. Emellertid hålla de allierades arméer på att samla sig allt tätare däromkring, och den nämnde korrespondenten väntar att kejser Wilhelm skall finna sitt Waterloo i samma trakt, där Napoleon I:s segerjerna för alltid rick med. (Waterloo slagfält, där Napoleon 1815 besegrades af den engelska generalen Wellington och preussarnas öfverbefälhavare Blücher, ligger som bekant endast 12 eng. mil söder om Brussel.)

Från tysk sida påstås, att fisterna vid Liege hafva fallit; men belgierna säga att de fortfarande hålla ut. För öfrigt är det omöjligt vid denna tidpunkt att erhålla fullständiga underrettelser om de stridande armernas ställning, på grund af den stränga censuren.

Nere i Elsass-Lothringen hafva fransmännen kommit in trettio mil på Tysklands område och bereda sig att med snarasta söka intaga huvudstaden Strassburg, som ligger vid Rhenfloden två mil väster om Rhen och en af de starkast befästa städer i hela tyska riket. Fransmännen hafva uttryckt sina förhoppningar om att kunna erövra denna strategiska och militärt mycket vigtiga ort.

Den österrikiska krigsflottan har haft en strid med den franska Medelhavsflottan utanför kusten af Albanien, hvarvid österrikiska pansarskeppet Zrinyj sänktes. Partjet hade till med flera 12 tums, ända 9.4 tums, och tjuga 5.9 tums kanoner. Resten af österrikiska flottan har tagit sig tillflykt till krigshamnen Pola, hvarvid den nu blockerades af britiska och franska fartyg. Bombardemanget mot Montenegro's kust har varit österrikiska flottans förnämsta bragd, men det hålles för sannolikt, att den icke mera vägr sig till hafs under detta krig.

Japans premiärminister Okuma förklarar det vara Japans afsikt att med dertomma upprykta Tysklands inblytande i Kina. Det är för närvarande ett viktigt sporsmål, hurvida den tyska armén nu är bättre öfvad och rustad i det hela än den visade sig under kriget med Japan. De framgångar, som från tysk sida hittills vunnits mot österrikiska, tyckas väsentligen komma på kosackernas kredit. Inga huvuddrabbningar mellan de talrika ryska härmassorna och de till antalet mindre men i krigsduglighet säkerligen öfverlägsna östra tyska arméfördelningarna ha tilli dato rapporterats.

I England erfars djup tillfredsställelse med rikets flotta på ett så utmärkt sätt fyllt sin uppgift att Atlanten ejorts klar från fientliga krigsfartyg, så att handel och sjofart kan fortsätta sin fredliga gång och fiskebömen kunna erhållas från de skandinaviska länderna öfver Nord-sjön. Nu ha också omkring 120,000 man britiska trupper landsatts på kontinenten och äro på god väg att möta tyskarna. Särskild vikt har från britisk sida lagts på att till strids-fället öfversända utvaldt manskap, väl öfvadt och rustadt samt af hög moralisk karaktär.

Lord Kitchener, Englands krigssekreterare, skref ett personligt brev, hvaraf en kopia lämnades till hvarje soldat. Han säger:

Frökta Gud och hedra din konung och ditt land. Kom ihåg att du kämpar på en vänskapligt sinnad nationsmark. Låt bli spritvaror och plundring. Var höflig mot kvinnor och inte mer än höflig. Konung George vände äfven en uppmanande hälsning till soldaterna, innan de lade ut från Southampton. Ytterligare med kriget sammanhängande tilldragelser under den gångna veckan meddelas vi här som följer: Tyskarna stå vid Antwerpen. Från Antwerpen meddelas via London idag: - Tyskt kavalleri har observerats norr om Antwerpen idag. Militär guvernören beordrade civilvarde ställd på krigsfot, och skall det användas till garnisons hjälp för att försvara staden. En depesch från International News Service korrespondent i Brüssel säde, att tyskt kavalleri hade nästan nått Antwerpen från söder. Canadas bidrag. Canadas bidrag till krigsändamål blir femtio millioner dollars. Ändamålet: Hjälp. Canadas försvar och säkerhet. Utförande af krigsoperationer eller utom Canada. Att befordra förtjänt af handel och industri. Utförande af hvad mått och steg som anses nödvändiga eller tillrådliga af guvernör-in-council i följd af det rådande kristillståndet. Calgary följt med. Calgary stad har beslutat utrusta 1,000 man till deltagande i kriget. Canadas trupper mobilisera på torsdag morgon. Ordres utfärdades på tisdags kvällen för officerare öfver hela Canada att mobilisera nu på torsdag morgon de trupper som annåt sig som frivillige och antagits till aktiv tjänst. Ordren utsändes pr telegraf från krigsminister så snart det blev känt att Valerier vattenförråd voro i ordning. Trupperna mobilisera vid regementens högkvarter i morgon och afgå omledbart till Valerier. Det väntas att de alla skola vara mobiliserade till inom en vecka från den tid de första transporttågen sätta sig igång i morgon (torsdag). Skottväxling i Nordsjön. Britiska officiella pressbyråer tillkännager att skottväxling ägt rum nu på tisdagen mellan de patrullerande britiska eskadren och flottillen, samt tyska kryssare som voro på rekognoserig. Inga förluster å någonsida sidan rapporterats. En viss ifvelighet är uppenbar i södra delen af Nordsjön, säger pressbyråen. En depesch till Central News från Harwich säger att en tysk kryssare rapporterats ha öppnat eld mot en britisk flottill omkring 100 mil utanför Harwich igår morges. Dess skott lära ha gått långt ifrån det afsedda målet. Vid denna punkt är meddelandet afbrutat, visande omständighet tecken till inblandning af censur. Krigsdepartementets och amiralitetets officiella pressbyrå är ej i stånd att afgöra om rapporten är riktig. Rykten från Ryssland. Af allt att döma äro de tyska maktstående örliga öfver hvad de inom kriget möjligen taga sig före. Rysk öfverbefälhavaren storhärst Nicholas Nicolovitch säges ha utlofvat själfstyrelse åt polackerna, om dessa förhålla sig lojala under kriget. Därtill har frankastats planen att eröfra tyskiska Polen (Posen och Ostpreussen) såväl som österrikiska delsen (Galizien) samt det 1795 utspjeddade kongariet samt förena alltsammans under Rysslands öfverhöghet men med en viss själfstyrelse. Polackerna skulle då samlade utgöra en ingalunda obetydlig nation på 30,000,000. Till Galiziens befolkning af slavisk härkomst har af storhärst Nikolovitch utfärdats följande proklamation, uppmånade dem att resa sig mot den österrikiska öfverhögheten: "Broder, Guds dom håller på att utföras. Med kristligt tjälmod och själförneklighet ha den ryska befolkningen i sin vädning och stöd ställt behå sig under ett frammande ock men hvarken smieknande övertalning eller förförligande kunde krossa deras hopp om frihet. Läkost stormfloder bryta sig öfver klippor för att förena sig med havet, så existerar det ingen makt som kan häjda det ryska folket i dess anlopp för enhet. Låt icke längre någon del af Ryssland vara främmande väjde underkastad. Låt det land, som utgör Sankt Vladimirs efterlämnade arf, afkastat det frammande ock och resa det förenade Rysslands baner." (Som bekant äro i Canada s. k. galizier en illrysk folkstam, hvars sympatier tyckas väga mellan att komma i fullständig förning med Ryssland och att upprätta ett själfständigt lillryskt rike, som skulle bli en förtäning på den sedan Karl XII:s tid bekante Ivan Mazepas höfdingeväld.) I samband med ryktet om själfstyrelse för Polen har kommit det ännu vildare ryktet om att Finland vid slutspjölens efter kriget möjligen skulle komma att återlämnas till Sverige. Detta rykte har kommit öfver Köpenhamn möjligt kan ju vara att de alltid rärfaktiska tyska maktstående med dylika förespelningar äro sig för säkerhets skull börja hålla de förtryckta nationaliteterna luvadtills kriget är öfverståndt. Ryska seglar. Ryska generalstabens telegrafar om mobilisation fullbordades i bästa ordning d. 14-aug. Fienden avaderades endast till linien af Widawa, Sje-radz och Noworodoms. Däremot ta de ryska linerna varit i kontakt med fienden på flera punkter inom deras område och ha intagit platserna i fråga med sina truppfördelningar. Framtügen i alla dessa bataljer är utslutande på ryssarnas sida. De ha tagit hundratals fångar. På Finlands kust är allting lugnt. De öfvanstående meddelandena komma från franska krigsdepartement i Paris. Tyska kryssare ramponerade i Hong Kong. Två ramponerade tyska kryssare ha bragts in till Hong Kong, meddelades från Shanghai, Kina, i går. På sidorna syntes blod hafva runnit med blod i diket. Namnen på de bägge tyska kryssarna ha ej upprifvits, till följd af den stränga britiska censuren i Hong Kong. Den 13 aug. rapporteras två illa ramponerade krigskepp ha inlupit i Hong Kongs hamn. Hvilka de voro tillkännagafs ej, men de troddes vara antingen britiska kryssarna Migu-taur och Hampshire eller franska kryssarna Duplex och Montealm. En rapporteras ha haft en strid med tyska kryssarna Scharnhorst och Gneissau. Likt en stor damm tillreds att brista. Från London telegraferades i går: Tryptek af de öfverhängande häradelarna som äro i görningen utefter hela linien, liknar det tyska men ryktliga trycket af en väldig vattenmassa som öfvanför en stor damm som är tillreds att brista. Medan gångar ehyer teke antyda någon mera märkbar förändring, är det intet tvifvel om att stöden för behärskaendet af västra Europa har nått det kritiska stadiumet. Denna vecka kommer att fylla en märklig plats i Europas kommande historia. Tre samtidiga strider ha begynt. De gamla kontrollen af norra Belgien; en strid om Ardennerna och en tredje om Lothringen, trakter som ligger ganska långt skilda åt. Vanligen väntas man en afgörande konflikt i centrala men i detta fall kan det gå helt annorlunda. Tyskarnas frammarsh genom Ardennerna blir försyrd genom den skogiga och öppna terrängen, som också är afbruten af djupa strömmar.

mot den österrikiska öfverhögheten. "Det är intet tvifvel om att det franska inflytandet i Elsass har å stadkommit en situation, som tyskar-na måste räkna med. Den franska invasionen mellan Metz och Strassburg kan böta hela nätverket af järnvägsförbindelser med mellersta Tyskland.

Rådade trupper arkibusering. Då franska trupper intagade i Blamont, Frankrike, några dagar sedan, funno de tyskar-na hafva på vägarne posterat tillkännagifvande om att borgmästaren och andra framstående stadsinwånare skulle skjutas nästa morgon. Den plötsliga ankomsten af franska trupperna räddade dessa personer från döden. Tyskarna retirerade i ordning.

Fransmännen taga tyskt aeroplan. Från Paris meddelas i går, att fransmännen bragte ett tyskt aeroplan nära Dinant, fjorton mil söder om Namur, Belgien. Avtöreren dömdes och observationsofficeren tog till fånga. Maskinen blef ej skadad. Tre styrbara Zeppelin-luftskepp som höllo på med rekognoserig öfver krigszonen i Belgien ha blifvit förtörda.

Suez-kanalen. Från Port Said meddelas, att hamnen där är fylld till det yttersta med skepp af alla nationer. Tysklands sjoftrafik öfver östern är fullständigt förlamad.

En antyan från Danmark om tyskarnas förluster i Belgien. Från Köpenhamn meddelades i fredags: En antyan om de tyska förlusterna kan fås genom en tillfällig underrettelse insänd till Berlingske Tidende (Köpenhamn) pr telefon fr. Kölding, som ligger på Jylland nära tyska gränsen. Ett censureradt nummer af en tysk tidning, utgifven i Schleswig, inkom öfver gränsen söderifrån. Tidningen offentliggjorde en lista öfver stupade vid Liege, bland dem från distriktet Hadersleben. Listan uppgifver icke mindre än ättio enbart från detta distrikt, och af dessa förlorade den lilla byn Skodberg fem män. Inga fullständiga listor utkomma, men hvarje samhälle och distrikt underrettas om sin egen förluster.

En officiell osanning om finnarna. Från Helsingfors, Finland-telegraferar en person (ryss), som säger sig hafva rest igenom Finland, i fredags: Allting är fullkomligt lugnt, och rapporten om en revolution äro absolut falska. Finnar-na äro absolut lojala mot Ryssland. Änkedrottning Maria var föremål för stora ovationer, då hon passerade genom Finland från Sverige på väg till St. Petersburg. Ryska härens öfverbefälhavare har särskilt tackat finska beundranvärdas arbete. Tusentals ryssar, återvändande öfver Finland i nödställdt behägenhet, blifva hjälpta af finnarna.

Tyskland förlorar sina utomeuropäiska besittningar. Britiska och franska stridskrafter hålla på att intaga tyska områden i Afrika. Kineserna ämna ligga under sig tyska inträdespasser i Kina och Japan andra besittningar i dessa trakter. Efter närvarande tecken att döma blir Tysklands kolonialvärde betydligt minskadt (om ej alldeles förintadt). När fredsfördraget en gång måste uppgöras.

Ryssarna förstöra finska städer med dynamit. Ett specialtelegram till Toronto Mail and Empire från London säger: Att ryssarna planera ett hastigt anfall på St. Petersburg via Finland, antyder af lär mottagna underrettelser. Ur fullt pålitlig källa meddelas,

att projektet käcktes för länge sedan, och att i detta man ingiet att en resning skulle företagas af finnarna, till hvilka stora kvantiteter af tycken hemlighet infördes från Schweiz. Meddelandet vinner särskild inträse genom följande telegram från Holger Raenget, en korrespondent i Köpenhamn: "Ryssarna ha springt större delen af Helsingfors i luften med dynamit, lika så andra finska städer, enligt en privat depesch som hit anlänt. Invånare i dessa städer sändes bort och ofantliga truppmassor ha samlats i förväntan på ett tyskt anfall. Det tros att ryktet om en sjöstrid nära Ålandsöarna hade sitt ursprung från dynamitexplosionerna i Helsingfors."

Danmark och kriget. London Daily News korrespondent telegraferade i fredags från Köpenhamn: "Danska exportörer och fartygsägare sända alla lifsmedelsgångare från England i går kväll. Trots väring från engelska amiralitetet angående tyska minor i Nordsjön, förklarade kaptenerna och besättningarna sin villighet att segla. - En dansk ängare, som anlände från Antwerpen, meddelar som exempel på den anti-tyska stämningen där, att en tysk ängare i hamnen antändes af belgierna och fartyget förstördes. En annan tysk ängare plundrades af en folk-skara. - Motlönen framlades i dag för danska riksdagen om proklamation af moratorium (tillåtelse att lämna skulder obetalda tills vidare) och utfärdande af l-krona- och 2-kroneseddlar som subtitut för silfverpängar. - Änkedrottning Lovisa har sammankallat ett stort antal societetsdamer till dagligt arbete i slottet för att hjälpa till med att laga i ordning förråd för Röda Korset."

Kina är vaket. I en depesch från London nu på måndagen 17 aug. meddelas, att Kina inte vill låta japanerna driva ut ty-skarna från Kiau-Chau. Kina är beslutat att återtaga det åt tyskarna upplåtna området på eget initiativ och håller på att bringa fram trupper till begynnande af striden för områ-dets återeröfring.

Britiska flottan utmanar den tyska. Från London meddelas den 17 aug.: Nordsjön håller på att bli lika trygg att befara som de andra lifvna Engelska "trawlers" ha nu systematiskt sopat hafvsnöfjärvarna och i sätt de tyska minornas explosioner. Tyska flottans trögiet framkallar förövinig i London. Den här tillitt britiska flottan att sköda alla fördelar af Nordsjöns behärskaende, emott med jämförelsevis ringa offer. Britiska flottan sänder tyskarna undan för undan trådlösa telegram utmanande dem att komma ut från sitt gömställe och leverera batalj. Tyska flottan har redan förlorat sitt förnämsta tillfälle att kunna skåda den britiska. Det ser nästan ut som om den tyska flottadivisionen i de östasiatiska farvattnen blir lämnad i streket och i så fall möjligen blir ett offer för japaneserna.

Europas krigscirkus. Andä från Cäsars till Napoleons dagar har Belgien varit Europas krigsteater eller krigscirkus, hur man behagar. Belgien var en del af Karl Vs rike men förenade sig med grannlandet Holland i revolt mot spanska despotväldet, då Filij II efterträdde sin fader. Men sedan 1830 sjön norra till största delen protestantiska provinserna under kampen för politisk och religiös frihet bildade en af Spanien öfverörande stat, "Republiken Förenta Nederländerna", bevarades de södra rent katolska provinserna åt spanska kronan och kallades de Spanska Nederländerna. De led under Spaniens förtjände krig med Frankrike, för hvilka de voro skådeplatsen, en betydande minskning.

Ludwig XIV af Frankrike och österrikiska kongsaluset könpade sina väldiga strider på nederländernas jord. Konflikten mellan regeringarna i Paris, Wien och London varade i nästan hundra år och åter och åter förgades Nederländernas jord röd önda till den jättstora katastrofen vid Waterloo kom och dref Napoleon till St. Helena. Nu fick Belgien själfständighet och den 15 november 1831 garanterades landet ständigt neutralitet.

Sedan dess har landet lefvat i fred. Under denna fredspedert har det utveklats sig till ett af Europas allra främsta industriländ. Fabriker hafva växt upp på slagfältet, idog-baden har trätt i stället för striden. Det är i sanning ett utslag af seden ironi att detta land åter måste upplåta sina fält för krigets blodiga lek, som ej angår det.

Arma Belgien!

Sedan dess har landet lefvat i fred. Under denna fredspedert har det utveklats sig till ett af Europas allra främsta industriländ. Fabriker hafva växt upp på slagfältet, idog-baden har trätt i stället för striden. Det är i sanning ett utslag af seden ironi att detta land åter måste upplåta sina fält för krigets blodiga lek, som ej angår det.

Arma Belgien!

Arma Belgien!

Arma Belgien!

Arma Belgien!

Provincial Library, Winnipeg, Nov 14